

Poština pavšalirana.

Leto XXII

**Šoli, mladini
in učiteljstvu!**

Slovenski Učitelj

**Urednik
Fort. Lužar**

**Glasilo jugoslovanskega
krščanskega učiteljstva**

Vsebina:

Vzroki zanemarjenosti in vzgoja zanemarijene mladine. Adolf Sadar	185
Priprava na pouk. Korn. Iglič	187
Kaj ovira in kaj pospešuje pouk v čitanju in pisanju na pomožni šoli. Anica Lebar . .	189
Vzgojimo domovini trezen rod. Ernest Šušteršič	192
Kultura in književnost	195
Društvena in stanovska kronika	199

**1921
Številka 12**

Razpis učiteljskih služb.

Na podstavi odloka višjega šolskega sveta z dne 6. oktobra 1921., št. 10.597, se razpisujejo v stalno namestitvev nastopne službe v novomeškem okraju:

1. na osemrazredni osnovni deški šoli v Novem mestu 3 mesta za učitelje;
 2. na osemrazredni osnovni dekliški šoli v Novem mestu 1 mesto za učiteljico;
 3. na trirazrednici v Dolenji Nemški vasi nadučiteljsko mesto s prostim stanovanjem in 2 mesti za učitelja, odnosno učiteljici;
 4. na dvorazrednici v Šmihelu pri Žužemberku nadučiteljsko mesto s prostim stanovanjem;
 5. na dvorazrednici v Beli cerkvi nadučiteljsko mesto s prostim stanovanjem;
 6. na dvorazrednici v Ajdovcu nadučiteljsko mesto s prostim stanovanjem (za samce);
 7. na trirazrednici v Črmošnjicah 1 mesto za učitelja in 1 mesto za učiteljico;
 8. na dvorazrednici v Gorenjih Sušicah nadučiteljsko mesto s prostim stanovanjem;
 9. na trirazrednici v Dobrničah 2 mesti za učitelja, odnosno učiteljici;
 10. na dvorazrednici v Orehovici 1 mesto za učiteljico;
 11. učiteljska-voditeljska mesta na enorazrednicah v Dolžu, Gaberju, Selih pri Šumberku, Zvirčah, Podstenicah, Selih pri Hinjah — povsod s prostim stanovanjem;
 12. na petrazrednici v Žužemberku 1 mesto za učitelja, odnosno učiteljico.
- Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani službeni poti do dne

30. decembra 1921

pri okrajnem šolskem svetu v Novem mestu. (Uradni list št. 140.)

Iz seje višjega šolskega sveta.

dne 17. in 18. novembra 1921.

Po otvoritvi je bil sprejet predlog vladnega tajnika dr. Majcna za izpremembo § 12. poslovnika višjega šolskega sveta, da morajo one člane višjega šolskega sveta, ki so obenem člani okrajnega šolskega sveta, zastopati namestniki, ako je v razpravi zadeva, o kateri so prej odločali že kot člani okrajnega šolskega sveta.

Namesto uradno odsotnega nadzornika dr. Poljanca je poročal nadzornik za srednje šole Josip Wester o meščanskih in srednjih šolah na bivšem Štajerskem: Na novo se je otvorila deška meščanska šola v Brežicah in dovolile so se vzporednice k III. razredu na I. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani. Pridelili so se nekateri ljudsko-šolski učitelji meščanskim šolam. Na meščanski šoli v Ribnici se zopet otvori I. razred. Oddala so se učna mesta na nekaterih meščanskih šolah, in sicer so bili imenovani: za Žalec Josip Grašar, za Krško pa Josip Vutkovič in Ivan Verbič, Marija Lorber se je začasno namestila na meščanski šoli v Ljutomeru.

Isti nadzornik je poročal o tekočih srednješolskih zadevah na bivšem Kranjskem ter je poleg drugega navajal statistiko o stanju srednjih šol v Sloveniji. Srednjih šol je 21, in sicer 11 gimnazij, odnosno realnih gimnazij, 2 realki, 7 učiteljskih in 1 dekliški licej, odnosno dekliška reformna gimnazija. Gimnazijscev je 3717 rednih in 97 eksternistov, med njimi 302 deklici. Realcev je 1159 rednih in 7 eksternistov, med njimi 101 deklica. Učiteljsčnikov je 904, med njimi 519 deklic; vseh srednješolcev je torej v Sloveniji 6390. Najmočnejši zavod je ljubljanska realka, ki šteje 736 učencev; I. državna gimnazija v Ljubljani šteje 734 učencev, drugi zavodi so šibkejši.

Soglasno se je sprejel predlog o nujnosti pouka srbohrvaščine na učiteljskih. Čim prej naj se uvede sistematičen pouk srbohrvaščine na osnovnih, meščanskih in srednjih šolah, če treba, na račun nemščine v nižjih razredih srednjih šol.

Vzroki zanemarjenosti in vzgoja zanemarjene mladine.

Adolf Sadar.

(Konec.)

Vzgoja. Značaj, bistvo gojencev, je pa zelo različen; kolikor lic, toliko značajev. Vsak gojenec je drugače »ustvarjen«, le slabost imajo skupno; pa še slabost se bistveno razločuje med seboj. Mi vemo n. pr., da je večina gojencev nagnjena tatvini; to pa še ni dokaz, da je slabost, pokvarjenost vseh enake stopnje, da se mora z vsemi po istem načelu postopati. Vzroki, nagibi, osebne razmere in druge bližnje okoliščine zahtevajo individualno, različno, posebno postopanje. Šablonsko postopanje pri odmeri kazni in uporabi vzgojnih sredstev bi bilo nenaravno in neprimerno. V vsakem slučaju se je treba ozirati na naravo gojenca in šele po natančnem premisleku vseh okoliščin in bližnjih pojavov je treba uporabljati pravilna in primerna vzgojna sredstva, kar je največja umetnost vzgoje.

Tečna prehrana, navajanje k snažnosti, redu in delu, obvladanje samega sebe, pouk, zabava, izprehodi, igre, predvsem pa velika velika potrpežljivost in ljubezen do gojencev so naša najvažnejša vzgojna sredstva; seveda ne moremo pogrešati pri takem materialu tudi disciplinarnih sredstev, včasih celo ostrejših kakor v drugih šolah.

Pouk se vrši za šoloobvezne gojence po predpisih za osnovne šole, za obrtnike po predpisu za obrtno-nadaljevalne šole, za ostale pa nekake ponavljalne, oziroma kmetijsko-nadaljevalne šole.

Delo. Šoloobvezne gojence se porabi v prostem času za primerno pomožno delo pri gospodarstvu, na vrtu in na polju, po premestitvi se jih namerava tudi učiti v ročnem delu, n. pr. kartonažnih izdelkov, plehtarstva itd. — Starejše gojence pa je po njih spretnostih in osebnosti praktično in teoretično vežbati v tistih rokodelstvih in gospodarskih opravilih, za katere imajo veselje in sposobnost. Gojence, ki niso sposobni za rokodelsko obrt, ali so že prestari zanj, se uporablja pri poljskem delu v zavodu, vrtnarstvu in živinoreji.

Izpust gojencev. Kadar se lahko iz vedenja gojenca sklepa, da se je poboljšal, se ga sme pogojno izpustiti, t. j. s pridržkom, da jih sme ravnateljstvo, ako se mu zdi to potrebno, vsak čas nazaj v vzgajališče poklicati; seveda jim je prej treba preskrbeti potrebno učno mesto.

Pogojno odpuščeni gojenec ostane do definitivnega izpusta podvržen disciplinarni oblasti zavodovega ravnateljstva. Ta oblast oziroma njeni odposlanci imajo na vedenje odpuščenih z obiski vplivati in se brigati za nje tako dolgo, da končajo učno dobo ozir. dovršijo 20. leto. Ravnateljstvo pa sme tudi z dovoljenjem poverjenišva za socialno skrb takim gojencem, ki nimajo svojcev in so brez sredstev, oskrbovati za časa učne dobe potrebno obleko in zanje plačevati tudi druge stroške (učnino, voznino, oprosnino i. dr.). Tako jih je že več dovršilo učno dobo in so sedaj pomočniki, drugi še vztrajajo v uku, nekateri so se vsled slabih razmer sami vrnili v zavod; nekaj pa tudi popustilo službe in učna mesta in krenilo na staro pot. Eden bivših gojencev, ki je iz Egipta, kjer je bil v zelo moralno pokvarjeni družbi došel v naš zavod, je danes železniški asistent v Julijski Benečiji, drugi je šel v samostan, tretji — za katerega sem dvomil, da bo kaj prida, mi piše iz Amerike, da se mu dobro godi in se zahvaljuje za nauke, četrti — sin nasilnega alkoholika — je danes pošten in priden čevljarski pomočnik tu in zahaja pridno v društvo, da se nadalje izobrazuje; eden bivših mojih gojencev je celo predsednik v nekem mladeniškem društvu; eden — ki je v mladih letih okradel svojo gospodinjo in ga je celo lastna mati v to nagovorila — služi že tri leta pri gospodinj, kamor sem ga odpustil in ga mi ta pred par tedni ni mogla prehvaliti, kako je priden in pošten, zaradi njega ne bi bilo treba nobenega ključa pri hiši. Nekaj jih je padlo na bojnem polju ali so se izgubili boğvekam. Vseh slučajev ne bom navajal, navedel sem le najznačilnejše — brez skrbi pa trdim, da jih je veliko več krenilo na pravo pot, kakor pa zopet nazaj na krivo. Najslabše skušnje imam v tem oziru z otroki beračev, ali z onimi, ki so že v mladosti sami beračili. Največ je seveda tudi odvisno od tega, v kakšne razmere pride tak gojenec; posebno dobrega, res skrbnega mojstra je danes zelo težko dobiti, v mestu jih ne jemlje na hrano in stanovanje radi draginje in stanovanjske bede, na deželi pa veliko manj delajo vsled draginje.

Po premestitvi vzgajališča bomo gojence po možnosti dokončno doma izučili obrti in šele kot pomočnike izpuščali, kar bo veliko bolje.

Sodelovanje učiteljstva. Pri zaščiti dece in mladine pred zanemarjenostjo in pokvarjenostjo je v prvi vrsti poklicano k sodelovanju učiteljstvo, ker ima največ opravila z mladino in jo pač najbolje pozna, pa od otrok izve vse domače razmere. Ako dobi v svoj razred takega otroka ali izve drugače zanj, naj ga ne obsodi tudi on s psovkami, ki jih imajo navadno drugi ljudje za tako mladino tako hitro pri rokah; pač pa naj se zavzame z vso ljubeznijo zanj. Dostikrat ga že s tem, da si zna pridobiti zaupanje takega sicer povsod zaničevanega otroka in da ga ščiti pred sovraštvom drugih, reši pogube in napravi iz njega rednega in vdanega učenca. Ako so pa domače razmere otroku tako kvarne, da je vse njegovo delo brezuspešno, naj ga skuša rešiti iz teh razmer in naznani vso stvar sodišču in krajevni, oziroma okrožni zaščiti dece in mladine, da ga pravočasno spravi v otroku primeren zavod. Tudi če

izve za šoloobvezne otroke, ki žive v takih škodljivih razmerah, naj to naznani gornjim oblastvom ali naravnost poverjeništvu za socialno skrb, oddelek za zaščito dece in mladine v Ljubljani. Porabi naj vsako ugodno priliko, da pouči ljudstvo, kako je taka mladina vredna več pomilovanja kakor zaničevanja in kako koristni in potrebni so razni skrbstveni zavodi.

Skrbstvenim zavodom samim pa naj dajo, če ga zaprosijo, kolikor mogoče natančna in podrobna pojasnila o taki mladini, da lahko čim natančneje spoznajo njegovo osebnost in domače razmere. Zanima naj se tudi za mladino, ki pride iz takih zavodov v njegov kraj in naj pomaga zavodom pri nadzorstvu istih.

Priprava na pouk.

Kornelij Iglič.

(Konec.)

Protialkoholni pouk. Najboljša priprava na ta pouk je učitelj sam, ako je abstinent ali vsaj v resnici zmeren v uživanju alkoholnih pijač. »Kdaj me vidite pijanega, otroci?« vprašam samozavestno ter kažem opravičen na svoja rdeča lica, zdrave ude, veselo srce, same posledice abstinence od alkohola in cigarete...

O počitnicah poskrbim učencem dobro uporabno učno knjižico »Mali protialkoholni katekizem«. Iz časopisov-dnevnikov in drugih listov si sproti izrezujem notice, ki opisujejo zla in nesreče, pouzročene po alkoholu.

Ta zbirka je malim in velikim dobra reklama za trezno življenje.

Zemljepis. Kot turist, član Planinskega društva in naročnik »Planinskega Vestnika« imam še posebno veselje nad tem učnim predmetom. Naš gorski kraj, izoliran hribec, pri 550 m nadmorske višine, je sploh ena najboljših točk za ponazorovanje Gorenjske, Alp, Kamniškega okraja. Kako pripravljam jaz učence že v prvih šolskih letih na ta predmet? Za to pripravo porabljam tuintam odmor; poudamo se na najvišjo točko, odkoder se nam nudi prekrasen razgled, in opazujemo s pomočjo dveh daljnogledov važne zemljepisne predmete. Tu pod milim nebom se dajo razvijati mnogoteri zemljepisni pojmi: soteska, dolina, ravnina, grič, gora, podnožje in vrh, reber, strmina, greben, gorovje, prelazi, pa tudi različni nebesni pojavi: oblaki, različno podnebje na južni in severni strani gorâ, solnčno stanje i. dr.; vmes vpлетam zgodovino (turški pohodi: Sv. Primož, Krtina itd.).

To so prvi zemljepisni pojmi, ki so dobra priprava na poznejši bolj komplicirani zemljepisni pouk.

Zgodovina. Kaj bi bila priprava v tem predmetu za prihodnje šolsko leto?

Tovariši dragi, študirajmo v teh počitnicah v resnobi i ljubezni slavno zgodovino naše prevzvišene vladarske rodovine. Čim je zasedla kraljevska hiša Karagjorgjevičev srbski prestol, pravi Pirc v svoji Kratki zgodovini Slovencev, Hrvatov in Srbov, je tudi nastalo intenzivno jugoslovansko gibanje, ki ga podpira sam kralj itd. Srčna želja našega premilega kralja, da se ujedini Slovinci, Hrvati in Srbi v edinstveno kraljevino, se je spolnila.

Zanetimo v srcih mladine plamen gorke ljubezni do naše prevzvišene vladarske dinastije slavnega imena Karagjorgjevičev!

Dovolite, da si upam na podlagi današnjega svojega referata staviti sledeče resolucije (teze):

1. Skrbna priprava na pouk — je duša vsega pouka! Tudi tu velja rek: Dober premislek je več vreden nego tri dni hoda. Kakršna priprava na pouk — tak navadno učni uspeh. Učitelj, ki se v šoli med poukom neprestano jezi nad učenci, kriči, razbija, kaže očitno, da se ni pripravil na pouk.

2. Priprava na pouk se loči v dva dela:

a) v pripravo v širšem pomenu besede ali daljnjo pripravo in

b) pripravo v ožjem pomenu besede ali bližnjo pripravo.

K daljnji pripravi prištevamo poznanje splošnega učnega načrta, prirejanje in proučevanje podrobnega učnega načrta, urnika, in še mnogo drugega, navedenega v naslednjih tezah.

K bližnji pripravi pa štejemo v prvi vrsti dnevnik. V njem je v kratkih potezih napovedan učni smoter sleherne ure, oziroma polure; v njem je osredotočena vsa približja priprava na pouk; v njem se zrcali pridnost in zmožnost učiteljeva.

3. Učne uspehe pospešuje sigurni nastop v šoli, ta je pa posledica natančnega obvladanja in pedagoško-metodične sistematiške razdelitve posameznih učnih tvarin, ki jih hočemo obravnavati v šoli, ali krajše povedano, je posledica skrbne priprave na pouk.

Priprave na pouk so osobito psihološke študije: to je spoznavanje otroškega duševnega obzorja in njegovih duševnih zmožnosti.

5. Mladim učiteljem se posebno toplo priporoča vsakdanje pismeno pripravljane na pouk, predvsem takrat, ko imajo obravnavati v šoli težjo učno tvarino.

6. Pripravo na pouk pospešuje čitanje pedagoško-didaktičnih knjig. Toplo so priporočene pri tej priliki knjige Slovenske Šolske Maticе. Strokovni listi, učiteljske knjižnice, metodične razprave pri lokalnih konferencah, osobito pa pogoste hospitacije pri starejših, praktičnih učiteljih, razni učiteljski učni tečaji, potovanja, splošna izobrazba, ki zasigura učitelja, da je v vseh strokah ljudskošolskega pouka doma, — vse to ima isti namen.

7. Reden pouk pa reden obisk šole sta tudi pripravi na pouk.

8. Trdno zdravje učiteljevo tudi pospešuje pripravo na pouk. Znano je, da si učitelj v šoli kaj lahko pokvari živce. Med kvarljivce živčevja

se šteje brezdvomno zanikrna priprava učiteljeva na pouk. Ta povzroča jezo in razburjanje, ki sta sovražnika živcev. Alkohol, cigareta, oboje je škodljivo. Učitelj postaja bolešno razdražljiv, in to je že eden glavnih simptomov nevrastenije. Učitelj nevrastenik je težko bolan in spada prej v kak sanatorij kot v šolo. On je sam sebi in otrokom v veliko nadlego. Nevrastenik ne pozna potrpežljivosti, se ne more in ne zna brzdati ter zaide na napačna pota. Zato naj se ravno učitelj skrbno varuje vsega, kar mu kvari živčevje.

9. Ponazorujmo pouk kar je največ mogoče; za to je pa treba učil. Kjer niso krajni šolski sveti voljni nabavljati šolam potrebnih učil, je v interesu šole, da poseže šolska oblast vmes energično in napravi konec tem škodljivim pojavom.

10. Samoučila, to so učne knjige, knjige iz šolarskih knjižnic, pisalna in risalna sredstva, tudi pospešujejo pripravo na pouk. Hvalevredna je navada nekaterih krajnih šolskih svetov, da postavljajo v proračun o stvarnih šolskih potrebah potrebne zneske za nabavo vseh učnih knjig in beril, pisalnih sredstev in delovne tvarine za ženska ročna dela ter jih razdele vsem šolskim otrokom brez izjeme. Na ta način so vsi otroci najhitreje in pravočasno preskrbljeni z neobhodno potrebnimi učnimi pripomočki.

11. Učitelj naj posveti vse svoje učne moči svojemu važnemu stanovskemu delu.

12. Samo s pridno pripravo si zagotovimo zanimiv pouk in vzdržimo pazljivost učencev.

Kaj ovira in kaj pospešuje pouk v čitanju in pisanju na pomožni šoli.

Anica Lebar.

(Konec.)

Po temeljitih vajah za uho in govorila, oko in roko je delo za pismočitanje zelo olajšano. Otroci poznajo glasove, pa tudi gibe in poteze za pisanje črk. Duševno delo je tu osredotočeno le na zvezo glasu in znamenja. Čas, ki ga porabi učitelj za predvaje, ni izgubljen: ko je njiva dobro pripravljena, setev tem bolje uspeva.

Za obravnavanje črke je običajna ta-le pot: Nazorni nauk dá normalno besedo, iz katere je vzeti nov glas in novo črko. Normalna beseda se izgovori, napiše in učenci jo izgovarjajo, razstavljajo, da končno pridejo do novega glasu, do nove črke. Novi glas se tvori, opiše, pokaže in vadi. Prehod: ta glas tudi lahko napišemo. Kadar ga na glas nočemo izgovoriti, ga tako-le napišemo in vsak ve, kaj to pomeni. Učitelj napiše črko v veliki obliki na tablo. Ogovori z otroki posamezne dele in sestavine. Ako

treba, vadi težje sestavne dele. Vaja pisane črke: v zraku, na tablo, na tablice, na liste in v zvezke kot lepopisna vaja. Sestavljanje zvez, zlogov, besed (pozneje stavkov) z uporabo nove pisane črke. Napisovanje tega na tablo. Čitanje napisanega raz tablo. Čitanje pisane vaje iz čitanke. Čitanje pisane vaje raz stenski abecednik. Prepisovanje pisanega raz tablo, iz čitanke in raz stenski abecednik. Napisovanje po nareku na tablo s sodelovanjem vsega razreda (določitev besede, zlogov, glasnikov, štetje črk in glasnikov in narekovanje [teh pogosto v zboru]). Podavanje tiskane črke, če le mogoče iz pisane. Tvoritev zvez, zlogov, besed z uporabo nove tiskane črke: učitelj s sodelovanjem učencev; učenci dobe črke v klop in sestavljajo; sestavljene besede prenašajo tudi na letvo bralnega stroja. Sestavljanje besed pri bralnem stroju. Čitanje tiskane vaje iz čitanke. Čitanje tiskane vaje raz stenski abecednik. Prenašanje tiskane vaje v pisano. (Velike težave!) Prepisovanje tiskanega iz knjige in raz stenski abecednik. Nastavljanje pri čitalnem stroju, napisovanje na tablo, napisovanje na liste: nastavi! napiši! napišite! Za tako delo pri bralnem stroju si učitelj čim prej iz znanih črk sestavi bralno vajo, ki jo razvije s sodelovanjem učencev. Koliko truda, veselja, pa tudi ponosa!

Ker je čitanka glavno sredstvo pri čitanju, je treba na njo staviti posebne zahteve. V svoji razvrstitvi naj sloni na fonetiki. Vendar čitanka ne sme poudarjati tega principa tako daleč, da zapade kratkomalo v fonetični formalizem, temveč naj nudi otrokom smiselno čtivo čimprej, da otrok obenem z govorom privzame tudi vsebino. Saj za formalni čitalni pouk nudi bralni stroj dovolj snovi. Čitanka bodi le za uporabo priučenega, nikakor pa ni treba, da bi bila metodična knjiga za učitelja. Saj mora ta, naj se ravna po tej ali oni čitanki, ozir. abecedniku, sam izvršiti toliko podrobnega dela pred uporabo čitanke in tudi med čitanjem, ki je po njej določeno. Zlasti pri družitvi glasu in črke, t. j. pri zvezi slušnega in vidnega vtisa ne more podati noben abecednik prave poti, najti jo mora učitelj sam; kako, to je odvisno povsem od njegove osebnosti in otrokove individualnosti. — Čitanka naj podaja učencem tudi prvi umetniški užitek. Seveda morata čtivo in slika tvoriti skupno enoto.

Tako se čitalno dejanje razdeli v tri dele: 1. spoznanje črkovnih oblik in reprodukcijo glasnikov, 2. združevanje glasnikov, 3. reprodukcijo besedne vsebine.

Otrok mora v ta namen: 1. priučiti se črk po obliki in pomenu, 2. združevati glasnike, ki odgovarjajo črkam, 3. zvezati besedno sliko z njeno vsebino.

Pouk v tvoritvi glasov je postal znanost. Učitelj si šteje v dolžnost, da goji fonetiko, ki mu edina more pokazati pot, kako pri otrocih glasnike pravilno tvori, neguje in kako odpravlja mnoge govorne napake. Po tvoritvi glasnika je tvoriti črko. Zveza med glasnikom in črko pa je zelo pomanjkljiva. Z najboljšo voljo ne more otrok uvideti, kaj imata glas in črka skupnega. Tu mora najti učitelj pot, da ju združi. Njegovo delo v tem slučaju se morda zdi néznatno, a je učinkovito, ker premesti za slabo-

umnega otroka skoraj neprehoden jarek. Mnoge in raznovrstne pripomočke je zbral in združil v sistem Koch-Essen (Fingerlesen), ki jih je mogoče porabljati na vseh stopnjah čitanja.

Prihodnja stopnja čitanja veže s črkami reproducirane glasnike med seboj. Vrsto in ureditev tega dela določa fonetika, kakor tudi delo s čitalnimi težkočami. Pomožna šola mora zaradi mnogih govornih težkoč svojih otrok posebno skrbno in počasi razvijati in negovati glasnike. Iz tega vzroka je čisto na mestu zahteva, da je na pomožni šoli zavreči vsak abecednik, ki ne podaja glasnikov na fonetični poti.

Tretja stopnja čitalnega pouka je vezanje besedne slike z besedno vsebino. Ta stopnja se razume nekako sama po sebi in menda se ravno zaradi tega najbolj zanemarija. Ni treba, da bi se vaja tega čitalnega pouka izvajala načrtoma. Saj otroci kaj radi pohite od črnih črk pred seboj v pisano svojo okolico. In to je pravo, da jim učitelj pri čitanju s prikladnim ponazorovanjem naravna pot očitanega k resničnemu življenju. Ako pa se čitanje na tej stopnji vadi le mehanično, ne da bi se spojila besedna slika z njeno vsebino, otroci kmalu popuste. Ne mislijo več, ker jim nihče ne pomaga do pravega razumevanja, čitanje je in ostane mehanično in ker brez razumevanja, tudi slabo in pomanjkljivo. Da se temu odpomore, je treba pomožnošolskega abecednika in čitanke, ki se pri prireditvi snovi dá voditi od posebnosti šole. Imeti mora skrbno izbrano pot. Vendar naj ne bo metodična knjiga in tudi ne po abstraktnih pravilih fonetike sestavljen besednjak, ampak čitanke, otroška knjiga za otroke, sestavljena tako, da jo vzljubijo takoj prvi dan.

Pisanje kot del jezikovnega pouka in paralela čitanja nastopa v organski zvezi z vsemi delnimi predmeti jezikovnega pouka. Najbolj se naslanja na čitanje, ki pa dobiva svojo snov iz nazornega nauka. Kakor smo videli, nastopa pisanje v svojem začetku kot slikalno risanje. Takoj ob začetku čitanja nastopi ž njim, šele pozneje pa samostojno. Ta pot za pisanje pa je za pomožnošolske otroke tudi edino prava, ker se ozira na njih zmožnosti. Kajti dovršen del teh otrok je brez temeljite priprave nezmožnih pisati oblike črk, a nekateri risarski poizkusi se jim vendar posrečijo. — Oblike črk se namreč izvajajo raz predmete nazornega nauka, ker so sestavine črk drugače brez življenja.

Na nižji stopnji dajo vaje črk in njih zvez dovolj dela, da tu ne nastopa pisanje v posebni uri lepomisja. Na srednji stopnji pa že prevzame lepomisje svoje delo, ko vodi otroke k natančnemu izpolnjevanju oblik. Pa tudi lepomisje ni povsem predmet záse, temveč le del tedenske celote. Zlasti pa se mu posreči zveza s pravopisjem in domoznanstvom.

Posebno pažnjo je obračati pri pisanju na higienska pravila, kajti zlasti ti otroci s svojimi hibami in boleznimi zahtevajo posebno skrb. Ozirati se je zlasti na enostransko hrome ter jim pisanje olajšati na katerikoli način (pisanje z levo roko, samo s svinčnikom itd.). Otroke s krčevimi stresljaji je treba na njim lasten način razbremeniti (menjavanje peresnika razne debelosti i. dr.). Iz teh in drugih posebnosti otrok je raz-

vidno, da pisanja v taktu ni moč uvesti, četudi bi bilo za krepitev volje in samostojnosti velikega pomena.

Delo prvega pisalnega pouka pripravlja premnogo težkoč in zahteva od učitelja mnogo potrpljenja in iznajdljivosti. Zanimivo je, kar piše strokovnjak Frenzel v svoji »Hilfsschulpaedagogik« kot lamentacijo neke učiteljice, ki je prišla k nam iskat sveta: »Vsakemu otroku je položiti zvezek pravilno, označiti vrsto, celo markirati točko, kjer naj prične. Pomčiti pero, odstraniti preobilo črnilo, peresnik dati pravilno v roko. Ko je to storjeno in je pisanje dozdevno v najlepšem teku, opaziš, da kljub vsemu ta piše v nepravilno vrsto, drugi pričenja spodaj, tretji ima pero obrnjeno narobe, četrti je napravil madež itd.: nerodnosti, za katere bi se moral kdo drugi zelo truditi, doprinašajo naši otroci z največjo lahkoto! Ko je stran polna, zopet nimaš dovolj rok, da vsem pomagaš. Kdor še ni nervozen, mora postati tu!«

Kdo bi mislil, da se to dogaja res pri prvem pisalnem pouku, če pogleda lepopisne izdelke višjih razredov!

Predlogi novejših metodikov za preureditev lepopisja so na pomožni šoli že takorekoč vedno v rabi. Otroci se priuče oni pisavi, ki jo rabijo vse življenje, ker je ponajveč s težavo pridobljena in ne dopušča izprememb. Individualni pouk pomožne šole se je udeleževal tudi v pisanju.

Vzgojimo domovini trezen rod.¹

Ernest Šušteršič.

Vzgoja k treznosti je obenem vzgoja k tisti harmoniji našega hotenja in doslednega delovanja, ki jo imenujemo *značajnost*. Kdor vzgaja k značajnosti, ta vzgaja obenem k treznosti. Značaja si ne moreš misliti brez treznosti. Treznost je atribut častičutja in močatosti, torej je ne moremo izločiti iz splošne vzgoje. Ako pa je zavzel alkoholizem v narodih tolike dimenzije, da je vzgajanje radi njega v resni nevarnosti, moramo vzgojitelji dvigniti treznost na višji pedestal in jo oblitati z lučjo spoznanja in lepote, da se zasveti nalik boginji Paladi Ateni na nekdanjem Akropolisu.

Preudarimo pot, ki bi nas dovedla k svetlemu cilju!

Govoričiti o *alkoholu* in njegovi nevarnosti ter moralizirati o vseh teh stvareh bi bilo nevarno. Prodajali bi tako mladini dolgčas na vatre in znano je, da otrok instinktivno sovraži dolgočasneža. Smelo si utre pot iz sive pustinje in ustvarja si lastne slike, medtem ko ti govoriš gluhim stenam.

Otrok ljubi namreč dogodke iz pestrega življenja. Ne premišljuje, kontemplativnost je znak zrelejše dobe. Le živ, plastičen dogodek, pri-

¹ Referat na okrajni učiteljski konferenci.

merno prednašan, zgrabi otroka, deluje na njegovo dušo neposredno in ustvari v njej sliko. Naj mi bo tu dovoljeno omeniti le par takih dogodkov iz našega okrožja! Nežika Požek, bivša tukajšnja učenka, se je zastrupila s tekočino za milo. Mati jo je navadila piti vino, deklica ga je hlastno pila in je morala navado poplačati s smrtjo.

Goljuš ga je ukanil. Črnovojnik, ki je prav tisto leto zmrznil, vračajoč se k svoji družini, v tukajšnjem gozdu. Napil se je na zadnji postaji žganja, češ da bo lažje zdelal dve uri dolgo pot.

V ječi. Sicer pošten mladenič je zabodel v prepiru svojega tovariša. Vino ga je razgrela.

V bolnici. Bolnik s pivsko blaznostjo.

Podobnih stvari si lahko nabere vsak sam iz ljudskega življenja, časopisov itd., saj je kronika, ki jo piše alkohol, žalibog, tako razno-bojna!

Voditi je otroka k spoznanju dobrega, da niti ne opazi vodnika, oziroma njegovega hotenja in tendence. Pretresljiv dogodek oživiš sredi pouka navidezno mogoče samo zato, da je malo izpremembe. Včasih skrbiš že v poprejšnji uri za zvezo. Po prednašanju par boljših učencev ponavljaš ter imej sistem v prednašanju v antialkoholnih urah! Ne preveč, niti v prevelikih časovnih distancah, da lahko v učenčevem spominu nanizaš sliko k sliki. Ni še pozabil — torej daj! In ura po krščanskem nauku se ti tudi zdi prikladna? Porabi jo, ne oziraj se preveč na urnik pri tako eminentno važni stvari, ne bodi birokrat!

Učitelj, lahko si mojster v natančni uporabi urnika, ampak vzgojitelj umetnik si šele, ako razumeš v trenutkih privedi pred oči mladega človeka razen dogodkov, ki so se brzo izvršili, tudi cele vekove, da zadihajo iz njih večnost, in oblita od te luči se zave duša, da je duša. Tako si dvignil človeka na visok vidik in tam bo hvaležno sklenil roke in jih dvignil proti nebu, zroč na lepoto stvarstva in sluteč moč one roke, ki je pisala večne zakone.

Spoznal bo, da je duševno življenje imenitnejše od telesnega in lepše. Streget ne bo samo telesu, tudi duša bo hotela svoj delež. Iskal ne bo blaženstva v požrešnosti in pijanosti.

Tako smo prišli do onega temelja, na katerega moramo graditi pri vsaki vzgoji in ta zgradba mora imeti zlasti napis: Večni Resnici, Dobroti, Lepoti.

In kaj je vse brez tega? Pouk! In kaj je samo pouk, pove veliki Aristotel: »Nравstvena vzgoja je tembolj potrebna, kajti človek postane tempreje nezmerno in od vseh bitij najbolj divje bitje, čimbolj je razvita samo njegova intelektualna stran.« Tako najbolj razumemo svetovno vojno in nekatere tako prosvitljene narode, ki so se pa v njej odlikovali po nedosežni krutosti.

Skoraj pri vseh predmetih navajamo učence lahko dalje k t r e z n o s t i. Poglejmo v številkah, kako propadajo radi alkohola gospodarstva, kako narašča dolg, rasto obresti, sedaj zapoje boben in vrši se razprodaja!

In kaj nas uči zgodovina? Narodi, ki so se vdali uživanju, so propadli. Junaštvo njihovo je izginilo v polni kupi. Na eni strani požrešnost in pijanost — na drugi strani suha smrt s koso!

Ko govorimo o verstvu naših pradedov, se spomnimo:

Kurent rdeče rože nam sadi,
radosti rože razbrzdane,
Morana s slano jih mori,
bóli z njo so nepozvane.

Ne izpustimo niti »more« in učenci naj n. pr. pismeno obnove: Poznaj mero in ne veruj v moro! Tisti, kogar hodi tlačit mora, kakor je prišla v obnovi Tončka, ki si je privoščil preveč dobrot na pustni dan, naj bo zmeren in naj ne pripusti dr. Grudnove zgodovine prhniti v omari. Postal bo ponosen Jugoslovan nalik Tončku in vnet antialkoholik, ker je alkohol naš največji sovražnik.

Ne pozabimo, ko govorimo o odkritju Amerike, Špancih, Montezumi in bogve kaj še vse, na nesrečne rdečkožce in njihovo grozno izumiranje — celi rodovi so izginili vsled ognjene pijače.

Pri prirodopisju spoznajo učenci alkohol in njegov učinek na poglavitne organe človeškega telesa. Učili so se o gadu in modrasu, pokazal si jim sliko klopotače in strašne naočarke. Govoril si, koliko ljudi umrje »sled njenega pika vsako leto v Indiji. Lepa prilika se ti nudi sedaj, da strneš pojem »alkohol« in »kačji strup« in ju osvežiš v živi sliki, n. pr. »Zveri.« (Atoma obeh v človeški krvi in njiu boj. Obe »zveri« sta poginili, torej kakšen strup je alkohol?)

Petje. Niso najlepše baš tiste okrogle v anakreontskem duhu, proslavljajoče skritega sovražnika človeštva. Izberemo si lahko lepše, oprevajoče naravo in domovino. Mladina je rada zanosna. Ljubi čut junaštva, ki se ji vzbuja pri teh pesmih v mladih srcih.

Pri telovadbi omenimo znane zglede moči in vztrajnosti, narasli ob zdržnosti. Zopet lahko vzbujamo pravo junaštvo, ki temelji v premagovanju samega sebe.

Skoraj ni potreba še posebej omeniti, da mora biti vzgojitelj k treznosti sam trezen človek in trden v tem nalik granitni skali. Ne sme ga plašiti niti zasmehovanje, ki itak poneha pri mirni konsekvenci, niti osebna žaljenja od strani raznih brezvestnih gostilničarjev, niti ga ne sme spraviti sovraštvo alkoholikov s tira. Pri mirni doslednosti poneha vse to in ti ter tvoja mlada junaška četa, ki si jo vzgojil tako s trdom in težavo in žrtvami, triumfirata slej ali prej; ti pa imaš za plačilo najlepšo zavest, da si pomagal gojiti nov rod, ki bo čast in slava ljubljene domovine.

Kultura in književnost.

Nove šolske tiskovine. (Iz zapisnika zborovanja okrajnih šolskih nadzornikov)¹ Okrajni šolski nadzorniki iz okrajev na bivšem Kranjskem so se sešli dne 25. sept. t. l. v Ljubljani k sestanku.

Pod predsedstvom višj. š. nadzornika E. Gangla se je vršil med drugim tudi razgovor o novih šolskih tiskovinah in o važnejših šolskih zadevah. Z ozirom na nove šolske tiskovine in nove učne predmete so bili sprejeti važni sklepi, ki se tičejo vsega ljudskošolskega učiteljstva.

Te sklepe podam učiteljstvu v nastopnem z namenom, da mu lajšajo šolsko poslovanje in mu služijo v svrhu enotnega postopanja pri reševanju uradnih spisov. Na tem sestanku je o uredbi novih šolskih tiskovin poročal okr. šol. nadz. A. Rapé. To poročilo vsebuje naslednja določila: V zmislu sklepov lanske ankete je uvedel višji š. svet s pričetkom š. l. 1921/22 v šole tele nove, oz. preurejene tiskovine: »Matični list«, »Izkaz o šolskem napredku«, »Šolska naznanila«, »Katalog« in »Tednik«.

Po dovršeni šolski dobi bo iz »Matičnega lista« posneti ves potek šolskega življenja učenčevega. Ta list bo obenem učitelju poleg lahke preglednosti prihranil tudi mnogo pisarij, vedno bo lahko čist in vladal bo lep pregledni red. Opomnja na zadnji strani spodaj velja za eventualni vpis neobiskovanja učenca bodisi zaradi bolezni ali kakega drugega vzroka.

Z »Matičnim listom« je v zvezi »Izkaz o šolskem napredku«. Ta tiskovina bo nadomeščala šolska naznanila za vso šolsko dobo in se bo izdajala polletno ter se dostavljala staršem na vpogled in v podpis, nakar bo »Izkaz« vrniti šoli. Ob otrokovi preselitvi ga je poslati na šolo, kamor se otrok preseli; ob njegovem izstopu pa preide v njegovo last. Ta »Izkaz« vsebuje vse podatke, ki so tudi

v »Matičnem listu«. Četrta in peta stran sta namenjeni izpremembam, 14. in 15. stran pa izpisom iz zakonov in ukazov v poučilo roditeljem in njih namestnikom. Ti izkazi se bodo letos rabili le v 1. šol. l., odnosno razredu, in se sukcesivno nadomeščali 7 let zaporedoma. »Matični list« se sestavi torej v š. letu 1921/22 samo za novince in repetente I. razreda, ozir. oddelka. Isto velja za »Izkaz o šolskem napredku«.

Ker bodo drugi razredi leto za letom tekom sedmih let dobivali dosedanja šolska naznanila, so se tudi ta prilagodila novim tiskovinom z ozirom na polletno izdajanje in na nove predmete. Prav isto velja o katalogih. Obe tiskovini odpadeta po sedmih letih po splošni uvedbi »Matičnega lista« in »Izkaza o šolskem napredku«.

Tednik se je nanovo v svojih rubrikah izpremenil v toliko, da katehet vpiše poleg datuma tudi obdelano učno snov. V učnem jeziku se upošteva ustni izraz poleg pismenega miselnega izraza in šolskih nalog.

Srbohrvaščina ima svojo rubriko. Stvarni pouk se v tedniku vpiše s posebnim ozirom na domoznanstvo.

Svojo rubriko v novem tedniku imajo poleg dekliskih tudi deška ročna dela, domače naloge in neobvezni predmeti.

Ob novem natisku bi bilo pridejati še morda rubriko za kmetijsko-prirodnoznanjski (v mestih in večjih krajih obrtno-industrijsko-prirodnoznanjski) pouk, če se bo kot predmet posebej klasificiral; sicer se pa snov lahko vpiše v dosedanje rubriko za prirodopis in prirodoslovje.

Po tem poročilu so se popravili ozir. skupno določili nekateri vpisi pri tiskovini »Izkaz o šolskem napredku«. Da se vodi ta tiskovina enotno, naj blagovoli učiteljstvo popraviti v tem »Izkazu« naslednje izpremembe:

Na ovojni in na prvi strani se vpiše zgoraj na desno tekoča številka matičnega lista. Pod »Izkazom« se vpiše v po-

¹ Na prošnjo okraj. šol. nadzornika g. V. Rusa smo ponatisnili ta članek iz »Učit. Tovariša« št. 46.

dolgasti okvir priimek in krstno ime šolobiskujočega otroka Na četrti strani pripiši v predzadnjo kolono »in pristojnost«, katera izprememba se izvrši pri selitvi zlasti onih otrok, katerih očetje so državni uradniki. Na strani šesti zapiši razred z rimsko, oddelek pa z arabsko številko; nad označenim uč. stp., ki se po potrebi črta, zapiši skrajšano »skupina«, zraven na desno nad pičice »višja« (oz. »nižja«), kar velja za eno- in dvo-razrednice.

V isti vrsti črtaj »Obiskuje ta razred (odd., uč. stp.)«, nad to pa zapiši »Štev.«. Tu je mišljena številka razreda. Zraven besede »ponavlja« napravi črto ali pa p^1 ali p^2 , kakor že učenec ponavlja razred prvič ali drugič. V rubriko »Letni uspeh« zapiši povprečni red od spodaj navzgor s črkami, prav dobro, ali dobro, ali zadostno, ali nezadostno. Pri tem poštevej klasifikacijo obeh polletij, a večjo vrednost polagaj na klasifikacijo II. polletja. Skupno število vseh zamud se ravna po prejšnjih šolskih letih.

Primer za prvo šolsko leto:

Štev. zamujenih šolskih poldni	opravič.	2	3	Skupno število vseh zamud	5	7
	neoprav.	—	2		2	

Primer za drugo šolsko leto:

Štev. zamujenih šolskih poldni	opravič.	3	7	Skupno število vseh zamud	15	20
	neoprav.	3	—		5	

Pri vsakem naslednjem šolskem letu se torej vštejejo pri rubriki »Skupno število vseh zamud« vse opravičene in neopravičene zamude vseh prejšnjih šolskih let. V izkazu o šolskem napredku v 8. letu se pokaže celotno število vseh opravičenih in neopravičenih zamujenih šolskih poldni dotičnega šolskega otroka.

Na tej strani popravi v predzadnji vod. ravni koloni zadnjo besedo »izvršil« v besedo »izdal«. To kar si popravil na strani 6 popravi zaporedoma tudi vsake

naslednje šolsko leto na strani 7. do 13.

Ko je otrok dovršil šolsko obveznost zapiši šolski vodja, spodaj na 15. strani »Velja kot izpustnica« (»odhodnica«).

Če se oglasi otrok za vstop v srednjo šolo, ko je dovršil IV. ali V. razred najmanj z zadostnim, ali pa za vstop v meščansko šolo, ko je dovršil najmanj V. razred osnovne šole z dobrim uspehom, zapiši v izkaz dotičnega razreda v zadnjo vod. rav. rubriko »Za prestop.. v srednjo šolo (meščansko šolo) .. sposoben«. Ta stran imej poleg razrednikovega podpisu na levi strani tudi podpis šolskega vodje: na sredo med oba podpisu naj se pritiska šolska stampilija.

Za »Matične liste« se uvede s š. l. 1922/23 posebna ovojna pola, ki bodi iz močnejšega papirja. Sestavo ovojne pole, ki bo imela natančen pregled »Matičnega lista« z določenim razkazom, uredi šolski vodja koncem vsakega leta z razrednikom dotičnega razreda.

Pri spisovanju »Matičnega lista«, in morda tudi pri drugih novih tiskovinah, se pokažejo tekom leta gotovo še kake pomanjkljivosti, ki so pri vsaki novosti skoro neizogibne. Učiteljsvo naj jih skrbno zábeležuje, da se pomanjkljivosti ob letu na tiskovinah primerno popravijo.

Poleg teh poprav se je določilo in ugotovilo po zbornem posvetovanju še to-le:

1. Sestavi se seznam periodičnih uradnih spisov, da ve učiteljsvo, kaj in kdaj zahteva okr. š. svet od šolskih vodstev dotične rešitve.

Ta repertorij dobe vsa šolska vodstva potom okr. š. svetov.

2. S šolskim letom 1922/23 se združita tednik in dnevnik v eno tiskovino.

3. Osebné popisnice se izpopolnijo s službenimi razpredelnicami, kakršne so uvedene na bivšem Štajerskem.

4. Člani okr. šol. svetov dobe, če se udeleže seje, in ako so nad 8 km oddaljeni od sedeža urada, po 30 K dnevne in po 250 K kilometrine.

To določilo ne odgovarja sedanjí draginji. Dnevne naj se plačujejo učiteljskim zastopnikom po 80 K, zaračuna naj se vožnja po železniči II. razreda in

za kilometrsko oddaljenost od doma do urada naj se določi po 10 K odškodnine.*

5. Poveljevanje pri šolski telovadbi bodi enotno. Povelja naj se vzamejo iz dr. Lj. Pivkove in Adolf Schaupove knjige »Telovadba«.

6. Srbohrvaščina se mora uvesti v vse šole s š. l. 1921/22. V tretjem š. l. se poučuj 1 uro na teden, v naslednjih š. l. pa po 2. uri. Na eno in dvorazrednicah naj se vadi najmanj vsaj pisanje in čitanje cirilice.

7. Vse šolske knjige, ki so bile tiskane pred in med vojno (kjer se nahaja cesarska pesem, avstrijska zgodovina in drugo), se ne smejo več uporabljati pri pouku.

8. Deška ročna dela naj se poučujejo še-le od 5. šol. leta dalje le na onih šolah, kjer so dana za ta pouk vsa sredstva in kjer je učiteljstvo v to usposobljeno.

9. Isti pogoji veljajo za kmetijsko-prirodosnanski pouk. Učni načrt sestavi ta nadzornika za šolske vrtove Fran Črnagoj in Andrej Škulj. Kmetijski pouk v nadurah ostane kot doslej.

10. Normalni načrt za kmetijski pouk, ki je izšel med vojno kot tiskovina, mora imeti vsaka šola. Ako tega načrta na šoli ni, naj sporoči to šolsko vodstvo potom okrajnega šolskega sveta višjemu šol. svetu, ki mu načrt preskrbi.

11. Dosedanji učni načrti so v marsičem zastareli, pa jih tudi ni dobiti; sestavijo se novi. Z ozirom na nove učne predmete se sestavijo istotako vzorci za urnike za vse kategorije osnovnih šol.

12. Najnižja kazen za neopravičene šolske zamude je 10 K, najvišja pa 200 kron. Za 20 K denarne kazni se računa ob neiztirljivosti strank 1 dan zaporne kazni.

13. Učitelj(ica), ki ne nastopi službenega mesta šest tednov pred velikimi počitnicami, (računa se dejanska zaposlenost), ne dobi za čas počitnic nobenih službenih prejemkov. (Nam ni znana nobena ministerijalna naredba in ne zakon, ki bi to odredil. Op. uredn.)

* Primerjaj dijete, ki so veljavne splošno za vse drž. uradnike in urejene z naredbo ministrstva. O. uredn.

14. Prepisi zapisnikov domačih konferenc naj se pošiljajo redno vsak mesec okrajnemu šolskemu svetu v pregled in potrditev. Za enorazrednice seveda ta sklep ne velja. (V Ljubljani so bili prepisi zapisnikov komaj odpravljeni. Op. uredn.)

Že pri sestanku okrajnih šol. nadzornikov se je ugotovilo, da odkrije praksa pri spisovanju novih tiskovin še marsikatero pomanjkljivost.

Ko je pisec tega članka predaval na učiteljskem zborovanju v Kranju o uredbi novih tiskovin, so se pokazali glede točnega spisovanja v marsičem novi dvomi. Tako so n. pr. prišli zborovalci do zaključka, da je le na korist »Matičnemu listu«, ako se repetentov ne sprejme vanj v začetku šol. l. 1921/22, ampak se vodijo še dalje v stari šolski matici! Za one ponavljalce, ki ponavljajo razred drugo ali tretje leto, bi se morali vpisati redi v »Izkaz o šolskem napredku« istočasno že za prvo in drugo event. tretje leto, ker hodi dotičnik faktično že drugo oz. tretje leto v šolo. Če obiskuje tak otrok eno in isto šolo ves čas šolanja, bi se dalo to že še urediti: preglavice bi pa delalo razredniku, ako je obiskoval tak ponavljalec v prejšnjih letih kako drugo šolo. Z ozirom na povedano sledi:

V »Matični list« na se vpišejo za šol. l. 1921/22 — ki se smatra kot prvo začetno leto — samo oni otroci, ki so s 15. sept. 1921 šoloobvezni, ozir. so bili v tem letu sprejeti nanovo v šolo, četudi še niso z istim dnem dovršili 6. leta.

Le na ta način je mogoče imeti v redni evidenci vse »Matične liste«, tudi za poznejša šolska leta.

Tudi je ugotovil ta učiteljski zbor, da je najprikladnejše, če se dajo koncem vsakega leta »Izkazi« staršem v pregled in podpis že en dan pred zaključkom šol. leta, da jih otroci vrnejo na zaključni šolski dan šolskemu vodstvu v shrambo, sicer bo zlasti na kmetih od otrok težavno dobiti pravočasno te »Izkaze«.

Nadalje se je določilo, da bi bilo najumestnejše, če pridejo otroci na šolo iz drugih šol, pa imajo z domačimi učenci isto matično število, da se uvrste zadej za abecednim redom otrok. V tem sluča-

ju morajo dobiti na novi šoli naslednje zaporedno številko. Mogoče je pa take učence tudi tako razvrstiti, da ostane prvotnim šolarjem na domači šoli neizpremenjeno matično število, n. pr. število 3. novim pa se pridene zaporedna črka, n. pr. 3 a.

Uradna določila o novih šolskih tiskovinah so razvidna iz 123. naredbe poverjenišтва za uk in bogočastje, s katero se izpreminjajo nekateri členi do končnega š. i u. r. ter se v ljudsko šolo uvajata dva nova predmeta. Ta naredba je izšla v 16. številki »Uradnega lista«, letnik III., z dne 2. maja 1921.

Drugi odstavek § 10 te naredbe veli: Če se »Izkaz« izgubi, se mora oskrbeti duplikat, ki pa se izdaje le kolkovan s kolkom 2 Din in proti vplačilu 3 Din. Ker je ta odstavek premalo določen, nastaja vprašanje: Kdo hrani to vplačilo 5 Din? Ali sme to vplačilo ohraniti zase šol. vodstvo kot nadomestilo za nakup novih »Izkazov«, ali pa naj ono vodi posebni blagajniški račun in odpošlje denar višj. šol. svetu, ki odpre za taka vplačila posebno blagajno? Je to vprašanje, ki ga mora končnoveljavno rešiti za katerikoli način edinole poverjeništvu za uk in bogočastje kot postavodajalec.

Premalo določen je tudi § 5 te naredbe. Zgodi se lahko, da pride sčasoma otrok z drugih šol zopet nazaj v prvotno šolo, kjer je prejel izvirnik »Matičnega lista«, toda pri preselitvi prejme prvotna šola od prejšnjega šol. vodstva prepis »Matičnega lista«. Kaj naj se vodi v tem slučaju? Ali izvirnik ali njegov prepis? Oboje možno. Boljše pa je, da se vodi prepis izvirnika, v original pa se zapiše po dokončanem osmem šol. letu izstop iz šole, ko je otrok dejansko zadostil šolski dolžnosti.

Vse pomanjkljivosti, ki jih imajo nove šolske tiskovine, naj naznani učitelstvo višj. šol. svetu, ki jih po zato določenem odseku preglej in uredi. Samo na ta način pridemo do šolskih tiskovin, ki bodo brez napak, in potem po zaključnih navodilih, ki jih da ta odsek, do enotnega spisovanja in urejevanja novih šolskih tiskovin.

V. Rus.

Četrta čitanka za niže pučke šole u Hrvatskoj i Slavoniji. Priredio dr. Sigismund Čajkovac. Cijena 24 K. Zagreb 1921. Nakladom kr. hrv. slav. zemaljske vlade. — Povjereništvo za prosvjeto i vjere u Hrvatskoj i Slavoniji nam je poslalo iztis iz čitanke, za kar se mu s tem zahvaljujemo. Reči moramo, da še nismo imeli tako lepe čitanke v rokah. Knjiga ima poglavja: Ljepota i dobrotu, Zemljopis, (Vse pokrajine kraljevine SHS). Narodni život i običaji, Prirodnoznanstvo s gospodarstvom, Letni časi. Med tekstom je na 336 straneh vse polno slik, poleg tega pa vmes še 5 barvanih zgodovinskih slik in končno lep barvan zemljevid naše kraljevine. Tisk v latinici in cirilici je jako razločen. Priporočamo to čitanko tudi učitelstvu v Sloveniji. — Enako krasno delo je **Treća čitanka za niže pučke šole u Hrvatskoj i Slavoniji**, priredil dr. S. Čajkovac, cena 22 K, z lepimi slikami in barvanim zemljevidom Hrvatske in Slavonije.

Za versko vzgojo.

Spričo zakonskega načrta za srednje šole, ki ga je dal minister Pribičević izdelati po »Glavnem Prosvetnem Savezu« in ki na gimnazijah verouk odpravlja, je izšel v »Glasniku profesorskega društva« (oktoberski zvezek) članek izpod peresa Konstantinovića, Srba, članek, ki zasluži občo pozornost.

Profesor Konstantinović izvaja v glavnih potezah sledeče misli:

»Smatramo, da je neodpušljiv greh puščati mladino brez verske vzgoje v onih letih, ko se budijo strasti.« Nato pisatelj na podlagi Willmanna, Försterja, Raina dokazuje nepopolnost zgolj umske vzgoje: »Razviti razum brez etične vzgoje postaja svetilka v rokah zločinca, katera osvetljuje pot slabim na gonom in njihovi zadovoljivosti.« Mi se ne spuščamo tu v podrobnosti, ker je to načelo pač splošno priznano. Pač pa ima neprecenljivo važnost dejstvo, da se vsi res globokomiselní filozofi, pedagogi in sociologi danes z malimi izjemami strinjajo v tem, da je le vera v stanu podati človeštvu taka moralna načela, ki res morejo ravnati življenje tako posameznika kakor cele družbe. Avtor pa poudarja z vso odločnostjo, da zavzame v tem oziru krščanska vera prvo mesto, prvič, ker je etični nauk Kristusa, Boga človeka, dejansko najvišji med vsemi, drugič, ker je le-ta krščanska etika imela odločilni vpliv na moralni napredek človeške družbe. Vsi etični nauki, naj jih je zasnoval še tako globoki um tega ali onega filozofa na zgolj znanstveni podlagi, so ostali za dejansko življenje narodov brez vsakega vpliva, z drugimi besedami: edinole verska morala, pri najbolj kulturnih narodih krščanska, ima socialno, tvorno moč, dočim so modroslovni sistemi v tem oziru dokazali svojo popolno neplodovitost. Zato je čisto odveč, prerokati se o možnosti ali nemožnosti zgolj znanstvene etike; socialno življenje člove-

štva doprinaša neovrgljivi dokaz, da je le vera dejanska podlaga, motiv in realni činitelj moralnega napredka in izpopolnjevanja.

O tem socialnem vplivu in tvorini kulturni moči vere sodijo moderni misleci med drugim:

»Krščanska vera na način, ki mu drugod ni najti primere, ustvarja najvišjo socialno kulturo. Zgolj umska veda ni v stanu, da posameznika odvrne od sebičnih ciljev, marveč to je po izkušnji mnogih tisočletji mogoče le po sili verskega življenja, verske tradicije, verske avtoritete.« (Ghatterton Hill: »Posameznik in država.«)

»Vsaki pravi smisel za socialno enoto, vsaka resnična zvestoba, čut za odgovornost in prava kultura izvirajo iz vere, največje duhovne sile človeštva.« (John Ruskin.)

»V vseh vekih obstoji tesna zveza med vero in moralo. Moralne norme, ki so izšle iz socialnih potreb, se smatrajo kot verske

dolžnosti in dobivajo s tem neko tolažljivo blagost in toplo, katere jim hladni razum ne more dati. Vera v službi socialnega dela more še danes neobičajno blagodejno delovati.« (Jerusalem: »Uvod v filozofijo.«)

»Harmonično razviti človek potrebuje vede, umetnosti, literature, filozofije, politike, moralnosti in vere. Vera je duhovna sila, ki združuje vse različne elemente v eno.« (Masařyk.)

»Znanost ne more nadomestiti vere, niti more vere osnovati, ampak more samo življenju služiti pri težnji za višjimi ideali. Zato ne more biti resničnega nasprotstva med vero in vedo.« (Mareš.)

»Vera podaja sliko sveta in življenja, osnovano na drugi podlagi nego je veda, na močnejši polovici človeškega bitja — na potrebi po najvišjem etičnem idealu.« (Dr-tina.)

(Dalje prih.)

Društvena in stanovska kronika.

Povratek učiteljev in profesorjev v Julijsko Benečijo.

Politično društvo »Edinost« v Trstu in slovenski poslanci iz Julijske Benečije so se osebno in pismeno obrnili do merodajnih naših oblasti za slovenske učitelje in profesorje, v prvi vrsti se veda na one, ki so že delovali v zasedenem ozemlju.

Slovincem v Julijski Benečiji nedostaja predvsem inteligence, ki naj vodi in navdušuje narod v njegovem boju za narodni obstanek.

Če hočemo osvojit svoje brate v Primorju, jim moramo neprestano vžigati z besedo in z zgledom ogenj narodnostnega navdušenja, to pa moramo le tedaj, če smo med njimi. Skrbeti moramo, da ne ugasne med ljudstvom narodna zavednost in vera, da je njihov sedanj položaj le prehodnega značaja.

Jugoslavija neprestano misli na neodrešene brate in je trdno prepričana, da se prej ali slej združijo z nami v skupni, pravi domovini. V tem smislu ne more nihče bolje vzgajati našega naroda v zasedenem ozemlju nego učiteljstvo. Zato je v interesu naše bodočnosti, da se srednješolsko učiteljstvo odzove nujnemu pozivu vrniti se v zasedeno ozemlje!

Višji šolski svet pozivlja zato vse profesorje in učitelje, ki so doma iz Julijske Benečije, da zaprosijo nazaj v naše zasedene kraje.

To je njih narodna dolžnost, v to jih kliče bratoljubje, to jim zapoveduje ljubezen do naroda, ki ne sme omagati v boju za svoj obstanek. Če pa ostane narod brez duševnih voditeljev, zapade resignaciji, ki je prvi korak k narodni smrti. Ako pa bo vzgoja našega naradžaja v neodrešeni domovini izročena zvestim in skrbnim rokam našega učiteljstva, se ni bati, da naš narod materialno in moralno propade. Njegova življenjska sila dobi mladih čvrstih korenin, ki se globoko razpredejo v neomajni narodni zavednosti, ustvarjajoč največjo odporno silo proti vsem raznarodovalnim poizkusom tujega gospodstva.

Poslanci rimskega parlamenta zagotavljajo, da se učiteljem in profesorjem zaradi povratka ne le ni ničesar bati, temveč da imajo pričakovati uslužnosti italijanskih oblastev, katere si žele povratka slovenskih profesorjev in učiteljev.

Ako bi učitelja, profesorja, ki se vrne v zasedeno ozemlje, italijanske oblasti krivično preganjale, mu je odprta pot zopetne vrnitve in bi se mu morebitna gmotna škoda povrnila.

Kdor se torej vrne, ne izgubi ničesar, ker mu ostane sedanjí položaj prihranjen. Z vrnitvijo le dokaže, da ni pozabil svojega naroda v najhujši sili in da je domovino in potrebo svojih bratov postavil pred lastno korist in ugodnost.

Višji šolski svet v Ljubljani, 30. novembra 1921.

Predsednik: dr. St. Beuk l. r.

Zborovanje podružnice Slomškove zveze za novomeški okraj dne 12. novembra 1921 v Novem mestu. Po običajnem pozdravu g. predsednika Fr. Štularja nam je podal tovariš g. Fr. Lužnik globoko zamišljen referat »O reformi računskega pouka«, kateremu so navzoči z velikim zanimanjem sledili. Dotaknil se je vseh glavnih računov nižje in srednje stopnje ter omenjal zlasti važnost in pravilno obravnavo uporabnih nalog, ki naj bodo večinoma plod samostojnega učenčevega dela, priporočal računsko uganke i. t. d., kjer naj se učenci, zlasti mali igraje naučijo računati. G. referentu se je izrekla za njegov trud najlepša zahvala. Nato nam je podal g. predsednik Štular svoje misli o »kmetijskem pouku« in kmetijskem risanju. Ker so vsled velike draginje izdatki vedno večji, stavi g. predsednik sledeči resoluciji:

1. »Slomškova zveza« naj se obrne na pristojno mesto s prošnjo za povišanje draginskih doklad učitelstvu, in

2. Učitelstvo zahteva, da se draginske doklade izenačije v vsej državi.

Prihodnje zborovanje se določi za dne 3. decembra ob 1. uri popoldne s predavanjem g. Skebe »O vtisih višje pedagoške šole v Zagrebu«.

J. Z.

Disciplinarna zadeva bivšega nadzornika g. K. Simona v Kranju. Štirje učitelji so proti njemu vložili tožbo, da je v vojni učitelje denunciral kot politično nezanesljive. Referent višj. šol. sveta, okrajni glavar g. dr. Karlin je preiskal vse akte nekdanjega deželnega šolskega sveta, pa v njem ni našel najmanjšega sledu o kakí denunciaciji. Zaslišala se je cela vrsta prič, pa ni bilo nobenega dokaza. Zaslišali so se štirje nekdanji avstrijski častniki, ki so bili v Kranju in o katerih se je trdilo, da nekaj vedo, pa nobeden ni izpovedal prav nič obtežilnega. Zaslišan je bil tudi g. Simon sam in je povedal sledeče: K njemu je prišel baron Zojs. Moral mu je brati imenik učiteljev kranjskega okraja. Pri vsakem učitelju je rekel, da ne ve o njem nič protidržavnega. Ne more se dokazati, da bi njegova izjava pri baronu Zoisu imela kake slabe posledice. Nihče ni trpel nobene škode. Zato predlaga poročevalec, da se položi ta zadeva ad acta, Gos-

podu Simonu je disciplinarna preiskava prinesla na zadnji seji višj. šol. sveta častno zadoščenje. — »Učiteljski Tovariš« in drugi listi, ki so prej tako nekvalificirano in gnusno pisali o tej zadevi, imajo sedaj priliko, da krivico o tem faktu tovarišu g. Simonu čimprej popravijo. Doslej o tem izidu niti poročali niso.

Se enkrat ponavljamo, da je naš poročevalec v seji višjega šolskega sveta z dne 11. avgusta 1921 (v »Slov. Uč.« št. 9) ostreje pisal, ker je zavračal nepričakovan napad proti naši organizaciji v »Slov. Narodu« št. 177. Ta članek »Poprava krivic« iz »Slov. Naroda« je ponatiskan na ovitku 8. številke »Slov. Učitelja« in ga naš poročevalec pri svojem poročilu uvodoma omenja. Kdor prečita to nedostojno pisavo in konec poročila o dotični seji v »Učit. Tovarišu« z dne 18. avgusta, lahko spozna, kako nekolegijalno so se pripravljale neke osebe, da bi vplivale na člane višjega šol. sveta pri oddaji učiteljskih služb Slomškarijem. Sedaj so povzročitelji tega nedolžni, krivi pa naši ljudje, oziroma »Slov. Učitelj«, ker se je drznil postaviti v bran proti taki nestanovski politiki.

Domagoj, jug. kat. akad. društvo u Zagrebu, priredjuje uz sudjelovanje Oratorij-skog zbora sv. Marka u proslavu svoje petnaestgodišnjice dne 8. prosinca 1922 svečanu akademiju u dvorani Hrv. Glazb. Zavoda. Početak u 11 i po sati prije podne.

Podružnicam!

Za pozdravni večer smo določili naslednje pesmi, ki naj se jih člani pevci in pevke nauče tako sigurno, da po eni skupni vaji lahko nastopijo:

Iz Mohorjeve pesmarice:

Sattner: »Opomin k petju«.

Aljaž: »Večer«.

Sattner: »Nazaj v planinski raj«.

Nedved: »Naša zvezda«.

Gerbič: »Bučelar«.

Iz Pevca:

Kimovec: »Teče mi vodica« (Prekmurska) in Schwabovo: »Zdrava Marija« (K pokouju že dan se nagiba).

Apeliramo na zavednost vsakega posameznika, da se ne bo tolažil, češ, se bodo že drugi naučili — brez mene lahko shajajo, ampak vsak naj misli, da brez njega res ne moremo shajati. — Ker pa je čas zelo kratek, naj takoj izvedejo to in podružnice naj tudi eventualne nasvete pošljejo centrali pravočasno! — Zasludujejo naj tudi vesti v »Učiteljskem vestniku« (Slovenec)! — Podružnice naj vzdignejo med člani živahno agitacijo za kar moč obilno udeležbo na občenem zboru.

Odbor.

O priliki krajevne izključitve četrtošolca državne realne gimnazije v Ljubljani se je sklenilo naprositi v interesu smotrene vzgoje šolske mladine v npravstvenem, zdravstvenem in gospodarskem pogledu oddelek za notranje zadeve, naj obrača po eksekutivnih organih posebno paznjo na mladino, ki ne sme zahajati niti v kavarne niti v gostilne. Dijake, ki bi se pregrešili zoper to prepoved, je takoj javiti šolskemu oblastvu; kar najstrožje pa je tudi postopanje zoper kavarnarje in gostilničarje, ki bi mladini pod 18 leti oddajali alkohol. Predpise glede opojnih pijač in tobaka za mladoletnike naj pristojno oblastvo izvaja strogo in brezobzirno. Javni organi naj se brigajo tudi za pohajkovanje mladine v večernih in nočnih urah, ki vodi tolikokrat v moralno pogubo.

Zahvalo in priznanje je izrekel višji šolski svet Franu Watzlu za vneto in spretno vodstvo realne gimnazije v Kočevju.

Višji šolski nadzornik Gangl je poročal o zamenjavi učiteljstva v Prekmurju in o preiskavi 16 primerov, navedenih pod naslovom »Fakti« v »Slovencu« z dne 23. septembra t. l. »Slovenski Učitelj« se je zaradi nekvalificiranih napadov na šolska oblastva izločil iz učiteljskih in šolskih knjižnic.

Za stalne učitelje srbohrvaščine na mestnih deških in meščanskih šolah v Ljubljani so bili imenovani Djuro Ivan Lesica, Ante Anzulović in Tomo Jedrlnič. Stalno so bili imenovani učitelji, oziroma učiteljice: Josip Vrbič in Amalija Erjavec za Stično, Ema Zamejc za Žužemberk, Dora Heinricher za učiteljico-voditeljico v Trbojah, Rud. Horvat za Škofjo Loko (II. mesto za učitelja se zopet razpiše), Vida Horvat-Blaznik, Marija Rant in Terezija Juvanec za dekliško osnovno šolo v Škofji Loki, Lucijan Orel za učitelja-voditelja v Bukovčici, Vincenc Robljek za Kranj (II. mesto se zopet razpiše), Olga Šavnik za Kranj, Peter Jocič za nadučitelja v Preddvoru, Angela Jocič-Orehek za učiteljico istotam, Justina Kmet za Železnike, Alberta Pagon za Selce; mesto v Cerkljah pri Kranju se zopet razpiše; Marija Mikuluš za Tržič, Fran Rant in Vladimir Rojina za šmartno pri Kranju, Fran Hočevnar za Šmihel pri Novem mestu, Ivana Verce za Št. Lovrenc, Ivan Gantar za nadučitelja v Orehovici, Amalija Erker za Staro cerkev; učno mesto v Štalcarijih se zopet razpiše; Anton Lamut, Ludovik Mikolič in Alojzij Ivanetič za učitelje na deški osnovni šoli v Novem mestu, Lina Klemenčič in Marija Arh za učiteljici na dekliški osnovni šoli v Novem mestu, Karolina Čuček-Kuchler za Mirno peč, Ivana Jelenc-Žužek za Velike Lašče; nadučiteljsko mesto v Koprivniku se zopet razpiše; Roza Meditz za Reichenau, Marija Lešnjak za Banjloko, Božo Račič za nadučitelja v Adlešičih, Ana Gostiša in Ljudmila Pavlin za Črnomelj, Roza Zurl za Borovec, Josipina Gregorač in Berta Uršič za Metliko, Ivan Šumperer za nadučitelja v Mozlju, Anton Lomšek za nadučitelja v Bušehi vasi, Marija Schroif-Janša za Cerklje pri Krškem, Erna Turk za Čatež ob Savi, Iva Mesec in Anton Brodnik za Kostanjevico, Ivan Vadnič za Krško, Slava Vidmar za Leskovec, Josip Špenko za Št. Rupert, Ana Šeme za Šmarjeto, Ciril Vizjak za nadučitelja v Velikem Podlogu, Franja Miklavčič za Veliko Dolino, Jožica Mervič-Gaspari in Marija Kozamernik za dekliško osnovno šolo v Ribnici, Ana Kersnik za Brdo.

Višji šolski nadzornik Gabršek je podal zlasti razveseljivo poročilo o razvoju šolstva na severni meji Slovenije in o povoljnih učnih uspehih, ki jih je pokazalo nadziranje.

Šolskemu osebju in vodstvu na osnovni šoli v Pobrežju pri Mariboru se je izreklo priznanje za uspešno delovanje, istotako šolskemu osebju in vodstvu v Studencih pri Mariboru.

Protest zoper imenovanje Frana Gostinčarja za nadučitelja v Zidanem mostu se je kot neutemeljen zavrnil.

Eleonora Korošec-Vodušek se je začasno pridělila deški ali dekliški šoli v Trbovljah. Imenovani so bili: Marija Koprivc-Šumenjak za Ščavnico, Marija Fürst-Rože za Sv. Duh na Stari gori, Emilija Rudolf-Černigoj za Hajdino (II. mesto se zopet razpiše), Fran Janšovec za Sv. Juri ob Ščavnici (II. mesto se zopet razpiše), Štefaniya Fink-Einspieler za Polenšak. Imenovanje Edvarda Praprotnika za nadučitelja v Ločah se je na njegovo prošnjo razveljavilo in služba se zopet razpiše. V Pobrežju pri Mariboru preuredi deška in dekliška štirirazrednica v mešano šestrazrednico z dvema stalnima vzporednicama.

Nadalje so bili imenovani: Janko Žel za Sv. Ano v Slovenskih goricah, Iv. Budian za nadučitelja v Ponikvi ob južni železnici, Marija Pokeržnik-Lazar za učiteljico v Škalah, Angela Reisman-Sabati se je začasno pridrla IV, mestni dekliški šoli v Mariboru. Za Breg pri Ptujju so bili imenovani: Josip Čulek, Marija Drobnič in Albina Kovač; IV. mesto se odda na prihodnji seji.

Predlog, naj se na šolah v Sloveniji ukinejo vse obligatne šolske maše razen norniranih, se predloži višji instanci v odločitev. Z ozirom na to, da se vrši po vseh šolah obvezni pouk v verstvu, se je sprejel dopolnilni predlog: »Predsedstvu višjega šolskega sveta naj služi v ravnanje, da je na željo voditeljev ali njih namestnikov poedine učence v smislu člena 16. ustave takoj oprostiti verskega pouka.«

Ministrstvu prosvete se predloži v potrditev uredba, ki določa:

§ 1. Posvetnim literarnim učnim osebam, stalnim veroučiteljem in začasnim veroučiteljem z mesečno plačo na osnovnih šolah se dejanska nadštevilna ura pouka nagraja z 1% vsakokratnih mesečnih osebnih službenih prejemkov.

Glede najvišje učne obveznosti navedenih posvetnih in duhovnih učnih oseb veljajo dosedanj predpisi.

§ 2. Ta naredba velja izza dne 1. januarja 1921.

Izvede jo višji šolski svet v Ljubljani.

Sklenilo se je tudi, da izdelaj predsedstvo višjega šolskega sveta slično uredbu za meščanskošolsko učiteljstvo.

Rešile so se nekatere disciplinarne zadeve.

Sklenilo se je razširiti te-le osnovne šole: v Sori v trirazrednico, v Preloki v dvorazrednico, v Turnišču v šestrazrednico, v Št. Vidu pri Stični v petrazrednico, v Velikem Gabru v štirirazrednico, dekliško šolo v Tržiču v petrazrednico, v Sorici v dvorazrednico, v Braslovčah v šestrazrednico, v Velenju v šestrazrednico z eno vzporednico, v Dragi v dvorazrednico.

V Dolnji Lendavi se ukinejo tri verske madžarske šole ter se priklopijo kot madžarske vzporednice slovenski državni petrazrednici.

Na Holmcu se je ustanovila nova ljudska šola.

Pri Št. Juriju ob Taboru se otvori nova vzporednica. Sistemizirale so se stalne službe učiteljic ženskih ročnih del v Krašnji (nastavila se je Katarina Potrato), v Št. Ilju pod Turjakom, Št. Juriju ob Taboru in v Polzeli, kjer se je imenovala Josipina Kit.

Pritožbe zoper prešolanje Kandije, Žabje vasi in Bršljina v šolski okoliš novomeški in zoper prešolanje Ludenjev v šolski okoliš Polje so se zavrile. V reaktivacijo se je predlagala Balbina Eppich.

Na lastno prošnjo, odnosno uradoma so se predlagali v upokojitev: Margareta Belle - Žele, Ana Dequal - Ravnihar, Frančiška Barbič - Čor, Hedvika Smolnikar, Ida Kadič-Papula, Terezija Lukman, Angela Lenger-Nagode, Mara Žvan-Pfeifer, Štefanija Bratuš-Komauli, Josipina Knez-Martinčič, Karel Simon, Josipina Baloh-Šuštersič, Helena Wogg, Frančiška Illerschitsch in Joška Brinšek-Švigelj. (Ur. list, št. 145.)

»Pastirci pri plesu in kresu«. Najprimernejše darilo za praznike. Tovariše in tovarišice opozarjamo, naj priporočajo in naročajo to knjižico, ki se dobi v ljubljanskih in drugih knjigarnah, kakor tudi v upravnistvu »Slov. Učitelja« — šola Moste.

»Slovenski Učitelj« izhaja sredi vsakega meseca. Uredništvo (F. Lužar) je v Ljubljani, Glinška ulica 5/I. Upravnistvo (Jul. Slapšak) je v Mostah pri Ljubljani. Naročnina znaša 50 K, društvena članarina je 70 K. Vsak društveni član mora biti naročnik lista. Članke in dopise sprejema uredništvo; reklamacije in naročnino pa upravništvo.

Last »Slomškove zveze«. — Oblastem odgovoren I. Labernik, učitelj na Rakovniku.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.